

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Патологічна фізіологія

ПРОГРАМА

Дисципліни спеціалізації

підготовки бакалаврів

галузь знань 22 охорона здоров'я

спеціальності 227 фізична терапія і ерготерапія

спеціалізація: фізична терапія і ерготерапія

Навчальна програма з дисципліни «Патологічна фізіологія» для студентів спеціалізації ФТіЕ за спеціальністю 227 Фізична терапія і ерготерапія

Шс(денна форма навчання), Шс. (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, к.н.фіз.вих. Гузій О.В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри спортивної медицини, здоров'я людини.

Протокол від «29» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри спортивної медицини, здоров'я людини

_____ (Шиян О.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від « » _____ 2018 року № _____

Голова _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету ПК ПП ПЗО

Протокол від « » _____ 2018 року № _____

Голова _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____, 2018 рік
_____, 2018 рік

Програма вивчення навчальної дисципліни „Патологічна фізіологія„ складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія і ерготерапія.

Предметом вивчення патологічної фізіології є загальні закономірності функціонування організму хворої людини, котрі виникають на рівні клітин, органів, систем і організму хворого в цілому та визначають механізми виникнення, розвитку хвороби, її завершення та наслідків.

Міждисциплінарні зв'язки: Патологічна фізіологія як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами біології з основами генетики, біологічної хімії, фізіології, анатомії та інтегрується з цими дисциплінами. Формує уявлення про загальні закономірності виникнення, розвитку і завершення різноманітних порушень життєдіяльності організму. Знання і розуміння механізму розвитку хвороби допоможе студентам адекватно підібрати засоби і методи фізичної реабілітації, сприяючи швидшому відновленню організму хворої людини.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Загальна нозологія.

Змістовний модуль 2. Типові патологічні процеси.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Патологічна фізіологія» є формування глибоких теоретичних знань і практичних навичок для розуміння основних понять загальної нозології, ролі деструктивних(руйнівних) та захисно-компенсаторних явищ у розвитку хвороби, аналізу типових патологічних процесів та їх загальних закономірностей розвитку, трактування основних засад етіологічної та патогенетичної профілактики та відновлення після перенесеного захворювання.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: - основні поняття загальної нозології; - роль причин і умов, спадковості і конституції, віку, реактивності та резистентності у виникненні хвороб; - причини і механізми розвитку типових патологічних процесів.

вміти: - інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви патологічних процесів ; - аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів

функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин 90 / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ

Змістовий модуль 1. Загальна нозологія.

Тема 1. Предмет і завдання патологічної фізіології. Вчення про хворобу. Загальне вчення про етіологію і патогенез.

Патологічна фізіологія як наука, її місце в системі медичних знань. Методи патологічної фізіології. Експеримент як основний метод . Види експерименту. Умови проведення експерименту.

Поняття «хвороба», «патологічний процес», «патологічний стан». Принципи класифікації хвороб. Періоди хвороби, їх характеристика. Варіанти завершення хвороби. Ремісія, рецидив, ускладнення.

Загальна етіологія, визначення. Роль причин і умов у виникненні хвороби. Загальний патогенез, визначення. Основні положення патогенезу. Причинно-наслідкові зв'язки в патогенезі, їх варіанти. Поняття про головну ланку патогенезу.

Тема 2. Патогенна дія факторів зовнішнього середовища.

Патогенна дія променевої енергії. Види іонізуючого випромінювання. Ураження спричинені радіохвилями діапазону надвисокої частоти. Патогенна дія зниженого і підвищеного атмосферного тиску. Гірська, висотна та декомпресійна хвороби, їх етіологія і патогенез.

Патогенна дія термічних факторів. Гіпертермія: ахисні, компенсаторні реакції та патологічні зміни. Тепловий та сонячний удар, опіки, опікова хвороба. Гіпотермія: захисні, компенсаторні реакції та патологічні зміни. Переохолодження та відмороження.

Тема 3. Роль реактивності в патології. Порушення імунної системи.

Поняття про реактивність організму, її види. Значення реактивності організму у виникненні, розвитку та завершенні хвороби.

Резистентність, визначення, види, зв'язок з реактивністю. Механізми неспецифічної резистентності.

Поняття про імунну реактивність. Типи імунної відповіді. Загальні закономірності порушень імунної системи. Імунна недостатність, класифікація. Причини і механізми розвитку первинних імунодефіцитів. Роль факторів зовнішнього середовища у виникненні вторинних імунодефіцитних станів. Синдром набутого імунодефіциту, етіологія, патогенез.

Тема 4. Алергія.

Алергія: визначення поняття, етіологія. Алергени, їх класифікація. Стадії алергічних реакцій, Сенсibiliзація(активна, пасивна). Алергічні реакції негайного типу: медіатори, механізми розвитку, приклади. Алергічні реакції сповільненого типу: медіатори, механізми розвитку, приклади. Поняття про аутоімунні та псевдоалергічні реакції. Методи профілактики і лікування алергічних реакцій, Десенсибилізація (гіпосенсибилізація), види.

Змістовий модуль 2. Типові патологічні процеси.

Тема 5. Місцеві порушення кровообігу. Порушення мікроциркуляції.

Основні форми порушень периферійного кровообігу. Поняття про артеріальну і венозну гіперемію, ішемію, стаз, їх різновиди, причини і механізми розвитку, ознаки, наслідки. Тромбоз, причини і механізми тромбоутворення, різновиди тромбів. Емболія, причини і механізми утворення емболів.

Типові порушення мікроциркуляції, механізми. Сладж феномен.

Тема 6. Запалення.

Запалення, як типовий патологічний процес. Основні ознаки запалення, етіологія, патогенез, стадії запалення, їх характеристика, класифікація. Медіатори запалення, їх класифікація. Роль медіаторів у розвитку запального процесу.

Класифікація запалення. Зв'язок місцевих і загальних порушень при запаленні. Вплив на запалення нервових і гормональних факторів.

Тема 7. Гарячка. Гіпоксія. Голодування.

Визначення поняття. Етіологія гарячки. Пірогени. Класифікація пірогенів, їх роль у розвитку гарячки, Стадії гарячки їх характеристика. Класичні типи гарячкових

реакцій. Захисне значення і негативні риси гарячки. Вплив гарячки на організм. Відмінності між гарячкою і екзогенним перегріванням.

Класифікація гіпоксичних станів (гіпоксична, дихальна, циркуляторна, гемічна, тканинна, змішана форма, гіпоксія навантаження). Етіологія і патогенез основних видів гіпоксій. Механізм розвитку компенсаторно-приспосувальних реакцій при гіпоксії.

Зовнішні і внутрішні причини голодування. Фізіологічне і патологічне голодування. Повне, абсолютне, неповне та часткове(якісне) голодування, їх характеристика. Періоди повного голодування. Патфізіологічні особливості неповного голодування. Види, причини механізми якісного голодування. Білково-калорійна недостатність, їх форми.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Патологічна фізіологія: Підручник / За ред. М. Н.Зайка, Ю.В. Биця.-К.: Медицина; 2008. – 704с.
2. Патологічна фізіологія / За ред. М. С. Регеди, А.І. Березнякової.-В-во «Магнолія2006». – Львів -2011.-490с..
3. Атаман О.В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях. Навчальний посібник – Вінниця: Нова книга, 2010. – 512с.

Допоміжна:

1. Загальна алергологія. Довідник. // Регеда М.С., Щепанський Ф.Й., Поліянц І.В., Ковалишин О.А. /Львів, «Сполом». – 2006.-70с.
2. Казмірук В.Є., Ковальчук Л.В. Клінічна імунологія і алергологія. – Вінниця: Нова книга, 2006. - 508с.
3. Патологічна фізіологія. Книга в трьох частинах. Ч.І. Нозологія // М.С. Регеда, В.М. Єльський, Л.А. Любінець, М.О. Качмарська та ін. / Львів, «Сполом».-2009.- 290с.
4. Регеда М.С., Бойчук Т.М., Бондаренко Ю.І., Регеда М.М. Запалення – типовий патологічний процес. Вид.друге – Львів, «Сполом». 2013.-149с.

Інформаційні ресурси інтернет

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.

Підсумковий контроль – залік (III семестр – денна форма, III семестр – заочна форма навчання).

Залікові вимоги

1. Поняття хвороби, принципи класифікації хвороб.
2. Патологічний процес, патологічний стан. Типові патологічні процеси.
3. Основні стадії розвитку хвороби.
4. Етіологія. Умови виникнення хвороби.
5. Патогенез.
6. Механічні фактори, патогенна дія на організм людини.
7. Дія низької температури. Стадії гіпотермії.
8. Перегрівання. Опік.
9. Порушення функцій організму при дії іонізуючого опромінення.
10. Періоди гострої променевої хвороби.
11. Хронічна променева хвороба. Ступені важкості.
12. Імунологічна реактивність.
13. Загальні закономірності порушень імунної системи.
14. Недостатність і дисфункція імунної системи.
15. Імунодефіцитні захворювання пов'язані із змінами в системі Т-лімфоцитів.
16. Імунодефіцитні захворювання пов'язані із змінами в системі В-лімфоцитів.
17. Комбіновані імунодефіцитні захворювання.
18. Імунодепресивні стани.
19. Порушення системи комплементу.
20. Порушення фагоцитозу.

21. Етіологія алергії.
22. Імунологічна стадія алергічних реакцій.
22. Біохімічна стадія алергічних реакцій сповільненого типу.
23. Механізми формування алергічних реакцій.
24. Анафілаксія. Анафілактичний шок.
25. Параалергія, гетероалергія.
26. Венозна гіперемія.
27. Ішемія, класифікація ішемії.
28. Емболія екзогенного походження.
29. Емболія ендогеного походження.
30. Емболія малого і великого кола кровообігу.
31. Емболія ворітньої вени.
32. Запалення, етіологія. Стадії запалення.
33. Патогенез запалення.
34. Запалення та імунологічна реактивність організму.
35. Класифікація запалення.
36. Етіологія гарячки.
37. Патогенез гарячки.
38. Центри терморегуляції і їх роль у розвитку гарячки.
39. Стадії гарячки. 5. Типи температурних кривих.
40. Зміни в органах і системах при гарячці.
41. Класифікація гіпоксії.
42. Компенсаторно-приспосувальні реакції.
43. Механізм тривалої адаптації до гіпоксії.
44. Патологічні зміни при гіпоксії.
45. Стійкість проти гіпоксії.

